

запасів, а також підвищення рівня логістичного обслуговування клієнтів на 70 %, а в деяких випадках, і на 100 % [1].

Таким чином, логістика ЗЕД є науково-практичним напрямом, що має щільний зв'язок з діяльністю ФО в цілому, її окремих аспектів логістичної діяльності, та зовнішньоекономічною торгівлею, а також характеризується чітко вираженим територіальним аспектом.

Література

1. Кретов, И. И. Логистика во внешнеторговой деятельности : учеб.-практ. пособ. / И. И. Кретов, К. В. Садченко. – М. : Дело и Сервис, 2003. – 191 с.
2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. пособ. / за ред. І. І. Дахна. – К. : ЦУЛ, 2009. – 472 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ СЕКТОРІ ШЛЯХОМ АНАЛІЗУ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГОВИХ ПОКАЗНИКІВ

Коліщак М. М., Кубарева І. В., Черкашина А. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

Актуальність. Фармацевтичний сектор охорони здоров'я є не тільки одним з найбільш значущих, оскільки розробляє і виробляє лікарські засоби (ЛЗ) для підтримки і відновлення здоров'я, а й одним з найбільш критикованих, оскільки не в змозі забезпечити доступність ЛЗ для всіх, хто їх потребує.

Одним з міжнародних показників, який відображає ступінь участі фармацевтичних компаній в роботі по збільшенню доступності ЛЗ та медичного забезпечення, є «The Access to Medicine Index». Оцінка і ранжування 20 найбільших фармацевтичних компаній проводиться кожні 2 роки, критерій рейтингу – ефективне впровадження компанією заходів з підвищення

доступності ЛЗ в 106 країнах з низьким і середнім рівнем доходу.

Міжнародний рейтинговий показник «RepTrak® 100» відображає рівень корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) і є «золотим стандартом» для вимірювання репутації міжнародних компаній, в тому числі фармацевтичних. Оцінювання КСВ проводиться Інститутом Репутації («Reputation Institute», North America), аналізуються понад 7000 компаній з 25 галузей промисловості в 50 країнах світу.

Мета. Дослідження основних міжнародних рейтингових показників за рівнем соціальної відповідальності бізнесу та виявлення лідерів рейтингів серед фармацевтичних компаній.

Матеріали та методи. Для проведення дослідження використовувалися дані Access to Medicine Index [<http://www.accesstomedicineindex.org/ranking>] і Reputation Institute [<https://www.reputationinstitute.com/research/Global-RepTrak-100>], застосовувався контент-аналіз, аналітичні і статистичні методи.

Результати та обговорення. Лідерами рейтингового показника «The Access to Medicine Index» за результатами оцінки 2016 року стали наступні фармацевтичні компанії: «GlaxoSmithKline», «Johnson & Johnson» та «Novartis AG» (табл. 1).

Таблиця 1

**Рейтинг фармацевтичних компаній відповідно до показника
«Access to Medicine Index»**

Компанія	Ранг 2016 р.	Ранг 2014 р.	Ранг 2012 р.	Компанія	Ранг 2016 р.	Ранг 2014 р.	Ранг 2012 р.
GlaxoSmithKline	1	1	1	Eisai Co Ltd	11	11	15
Johnson & Johnson	2	3	2	Bayer	12	10	9
Novartis	3	4	7	Bristol-Myers Squibb	13	13	12
Merck KGaA	4	6	8	Pfizer	14	16	11
Merck & Co.	5	7	4	Takeda Pharm. Comp.	15	20	18
Sanofi	6	8	3	Boehringer Ingelheim	16	14	17
AstraZeneca	7	15	16	Eli Lilly and Comp.	17	17	14
Gilead Sciences	8	5	5	Daiichi Sankyo	18	19	19
AbbVie	9	9	-	Roche Holding AG	19	12	10
Novo Nordisk	10	2	6	Astellas Pharma	20	18	20

Фармацевтичний сектор у рейтингу RepTrak® 100 у 2015 році був представлений 10 міжнародними фармацевтичними компаніями, лідерами є «Johnson & Johnson», «Eli Lilly», «Abbott Laboratories», «Novo Nordisk», «Bayer», «Bristol-Myers Squibb», «Roche», «Sanofi», «Merck Sharp & Dohme» і «AstraZeneca» (табл. 2).

Необхідно відзначити, що компанії «GlaxoSmithKline» і «Pfizer» в 2015 році не увійшли до топ-100 світових лідерів з КСВ.

Таблиця 2

**Рейтинг корпоративної соціальної відповідальності компаній
RepTrak® 100**

Компанія	Ранг 2015 р.	Ранг 2013 р.	Компанія	Ранг 2015 р.	Ранг 2013 р.
Google	1	3	Bayer	77	60
BMW	2	4	Bristol-Myers Sq.	81	70
The Walt Disney Company	3	2	Roche	92	62
Microsoft	4	1	Sanofi	93	
Daimler (Mercedes-Benz)	5	5	GlaxoSmithKline	-	85
Johnson & Johnson	12	15	Pfizer	-	94
Eli Lilly	67	39	MSD (Merck Sharp & Dohme)	98	-
Abbott Laboratories	71	48			
Novo Nordisk	73	-	AstraZeneca	99	-

Висновки. За результатами аналізу основних міжнародних рейтингових показників «Access to Medicine Index» і «RepTrak® 100» виявлено лідерів серед міжнародних фармацевтичних компаній, до яких відносяться «GlaxoSmithKline», «Novo Nordisk», «Johnson & Johnson», «MSD (Merck Sharp & Dohme)», «Sanofi», «Bayer», «Roche», «AstraZeneca», «Pfizer», «Eli Lilly», які приймають найбільш активну участь в збільшенні доступності ЛЗ та медичного забезпечення для населення в усьому світі.

На жаль, вітчизняні фармацевтичні компанії на сьогодні не займають значних позицій у світі за напрямом соціальної відповідальності. Тому, вважаємо за доцільне започаткувати практичне складання вітчизняних рейтингів з цього напрямку, що дозволить визначити вектор розвитку соціальної відповідальності як актуальний та у подальшому дозволить зміцнити позицію вітчизняних виробників на міжнародній арені.